

Προς

ΡΑΕ

Πειραιώς 132

118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Επικ. Καθ. Α. Δαγούμα

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 620

Αθήνα, 14.06.2021

Θέμα: Διαβούλευση επί του υβριδικού μοντέλου λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Κρήτης κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2023.

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιρειών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ) καλωσορίζει την πρωτοβουλία της ΡΑΕ για τη δημόσια διαβούλευση επί του υβριδικού μοντέλου λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Κρήτης κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2023. Η διαβούλευση αποκτά ιδιαίτερη αξία, καθώς είναι σημαντικό η έναρξη της εμπορικής λειτουργίας της νέας διασύνδεσης να μην διαταράξει την εύρυθμη λειτουργία της νεοσύστατης οργάνωσης της ελληνικής χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρισμού, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό μοντέλο στόχο.

Αντιλαμβανόμαστε ότι στο πλαίσιο της όσο το δυνατόν ταχύτερης εμπορικής λειτουργίας της νέας διασύνδεσης οι προτεινόμενοι σχεδιασμοί αποτελούν μια υβριδική λύση που δεν έχει εφαρμοστεί και δεν έχει δοκιμαστεί σε κάποια άλλη αγορά. Ταυτόχρονα, οι προτεινόμενες λύσεις δεν προβλέπεται να δοκιμαστούν μέσω κάποιας δοκιμαστικής περιόδου ή dry-run διαδικασίας εξαιτίας αυξημένης πίεσης χρόνου, γεγονός όμως που με τη σειρά του αυξάνει τον κίνδυνο μη ομαλής ένταξης της νέας ηλεκτρικής διασύνδεσης σε εμπορική λειτουργία.

Βασική παρατήρηση είναι ότι οι διαφορές μεταξύ των δύο επιλογών υλοποίησης αφορούν αποκλειστικά τη διαδικασία εκκαθάρισης των συμμετεχόντων στο ηλεκτρικό σύστημα της Κρήτης. Στο ισοζύγιο προσφοράς και ζήτησης και οι δύο οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα.

Υπό αυτό το πρίσμα, θεωρούμε ότι η επιλογή 2 είναι πιο σωστή διότι όλοι οι συμμετέχοντες θα λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία εκκαθάρισης και καταβολής εγγυήσεων βάσει της συμμετοχής τους. Αυτό εγγυάται καλύτερα και την ασφαλέστερη λειτουργία της αγοράς καθώς διασφαλίζεται χρηματοοικονομικά ο συνολικός όγκος των συναλλαγών .

Παρόλα αυτά ο Σύνδεσμός μας θεωρεί ότι υπάρχουν επιμέρους σημεία, τα οποία δεν έχουν τεκμηριωθεί επαρκώς και αφορούν και τις δύο επιλογές επί της διαδικασίας συναλλαγών με το σύστημα της Κρήτης:

1. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να υπάρχει πλήρης και στοιχειοθετημένη αιτιολόγηση της λειτουργίας των αντικοινομικών και ρυπογόνων πετρελαϊκών μονάδων της Κρήτης, οι οποίες μάλιστα θα συνεχίσουν να αποζημιώνονται στο πλήρες κόστος τους και θα εισάγονται με προσφορές προτεραιότητας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα Ταυτόχρονα, η αδυναμία επίλυσης της αγοράς της Κρήτης σε πραγματικό χρόνο δημιουργεί ένα πλήρως προστατευόμενο καθεστώς λειτουργίας αυτών,. Δηλαδή οι πετρελαϊκές μονάδες δε θα έχουν καμία επίπτωση σε σχέση με τις αποκλίσεις που δημιουργούν. Αυτή φυσικά η ιδιομορφία θα πρέπει να τελεί υπό αυστηρή παρακολούθηση από τη ΡΑΕ. Όπως αναφέρεται στα κείμενα της δημόσιας διαβούλευσης, η λειτουργία των πετρελαϊκών μονάδων του νησιού σε όλες τις χρονικές περιόδους απαιτείται για λόγους εφεδρείας και πρέπει να περιορίζεται σε ισχύ φόρτισης ίση με το τεχνικό ελάχιστο αυτών. Συνεπώς είναι πολύ σημαντικό, προκειμένου να επιτευχθεί τόσο η σκοπούμενη μείωση του λογαριασμού των ΥΚΩ όσο και ο περιορισμός των εκπομπών CO₂, να τηρείται -με την πρόβλεψη εισαγωγής ποινών- η ελάχιστη λειτουργία που απαιτείται για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού του νησιού.
2. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι το ηλεκτρικό σύστημα της Πελοποννήσου, όπου συνδέεται η συγκεκριμένη διασύνδεση, είναι ήδη εξαιρετικά κορεσμένο εξαναγκάζοντας τον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ να εφαρμόζει συστηματικά γενικούς περιορισμούς λειτουργίας στις θερμικές μονάδες της περιοχής κατά την επίλυση της Διαδικασίας Ενοποιημένου Προγραμματισμού (ΔΕΠ). Αυτό σημαίνει ότι σε περιόδους υψηλής παραγωγής ΑΠΕ και χαμηλού φορτίου στη Κρήτη, οπότε και η ροή του καλωδίου θα είναι εξαγωγική από το νησί, η κατάσταση συμπίεσης του ηλεκτρικού χώρου στο σύστημα της Πελοποννήσου θα δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο.
3. Το χρονοδιάγραμμα που περιγράφεται στα κείμενα της δημόσιας διαβούλευσης αναφέρει ότι η απλοποιημένη επίλυση του Προγραμματισμού Κατανομής (Dispatch Schedule – DS) θα πραγματοποιείται άπαξ το πρωί για κάθε μέρα κατανομής και θα επικαιροποιείται κατά βούληση από τον διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ. Θεωρούμε ότι για λόγους αποτελεσματικότερης λειτουργίας της νέας διασύνδεσης είναι απαραίτητο να επικαιροποιούνται και να δημοσιεύονται συστηματικά οι προβλέψεις φορτίου, ΑΠΕ, διαθεσιμότητας θερμικών μονάδων και οι απαιτήσεις εφεδρείων του συστήματος. Συγκεκριμένα, οι χρόνοι επικαιροποίησης και δημοσίευσης των προβλέψεων, και ως εκ τούτου της απλοποιημένης επίλυσης DS, πρέπει να ταυτίζονται με την ανανέωση των προβλέψεων για τις υπόλοιπες δημοσιεύσεις πριν την επίλυση της εκάστοτε ΔΕΠ (σύμφωνα με την τεχνική απόφαση της ΔΕΠ). Εφόσον η διασύνδεση της Κρήτης συμμετέχει σε όλες τις διαδικασίες της νέας οργάνωσης της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρισμού, όπου υπάρχει συνεχής ανανέωση της πληροφορίας όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο, κρίνεται σημαντικό όλες οι διαδικασίες συναλλαγών να ακολουθούν την ίδια αρχή.
4. Στην περίπτωση που προκύπτει συμμετοχή των οντοτήτων της Κρήτης στις ενδοημερήσιες αγορές, η δημοσίευση της συμμετοχής των εκπροσώπων φορτίου/παραγωγής πρέπει να δημοσιεύεται πριν τη εκτέλεση των εν λόγω αγορών. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει στην παρούσα

φάση με τη συμμετοχή του ΔΑΠΕΕΠ στις ενδοημερήσιες αγορές διότι κρίνεται σκόπιμο για την επαρκέστερη ενημέρωση όλων των συμμετεχόντων της αγοράς.

5. Παρά την ενσωμάτωση ρυθμίσεων για την αλλαγή των προβλέψεων παραγωγής και ζήτησης μέσα στην Ημέρα Κατανομής και της συμμετοχής αυτών στην Ενδοημερήσια Αγορά, ο Σύνδεσμός μας καταλαβαίνει ότι η συμμετοχή του παραγωγικού δυναμικού της Κρήτης όπως και του φορτίου του νησιού θα περιορίζεται -στην πράξη -στο ενδεικτικό πρόγραμμα κατανομής που θα δημοσιεύεται το πρωί και δύσκολα θα μεταβάλλεται μέσα στην ημέρα ακόμα και στην περίπτωση αλλαγής στο πρόγραμμα διαθεσιμότητας μιας θερμικής μονάδας. Αυτό σημαίνει ότι η πρόβλεψη επιβάρυνσης των Εκπροσώπων Φορτίου του νησιού με το κόστος των αποκλίσεων της διασύνδεσης δεν είναι ορθή και δημιουργεί ασύμμετρη ρύθμιση μεταξύ των Προμηθευτών που δραστηριοποιούνται στο διασυνδεδεμένο, στα μη διασυνδεδεμένα νησιά και στο υβριδικό μοντέλο του ηλεκτρικού συστήματος της Κρήτης. Συνεπώς ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι το κόστος των αποκλίσεων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον λογαριασμό των ΥΚΩ.
6. Όσον αφορά την εκκαθάριση της αγοράς εξισορρόπησης στην περίπτωση εξαγωγικής ροής από την Κρήτη, σημειώνουμε ότι το καλώδιο μπορεί να λειτουργεί με κατεύθυνση προς το ηπειρωτικό σύστημα μόνο για λόγους ενίσχυσης της παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ και περιορισμού των περικοπών στην παραγωγή αυτών. Παράλληλα είναι εντελώς στρεβλή η κατά προτεραιότητα ένταξη στην αγορά του διασυνδεδεμένου συστήματος ενέργειας παραγόμενης από τις πετρελαϊκές μονάδες του νησιού και ο χαρακτηρισμός της παραγωγής αυτής, με απλούστευση, ως ΑΠΕ.
7. Δεν διευκρινίζεται στα κείμενα της διαβούλευσης ότι οι πετρελαϊκές μονάδες της Κρήτης θα συνεχίσουν να ανακτούν το πλήρες κόστος τους και ότι οι προμηθευτές θα συνεχίσουν να ανακτούν, μέσω του ανταλλάγματος για την παροχή των ΥΚΩ_ΜΔΝ, τη διαφορά μεταξύ του κόστους παραγωγής της Κρήτης και της Μεσοσταθμικής Τιμής Αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (όπως αυτή ορίζεται για τη δραστηριοποίηση των Προμηθευτών στη χονδρεμπορική αγορά του Διασυνδεδεμένου Συστήματος). Θεωρούμε δεδομένο ότι αυτή η διαδικασία θα συνεχίσει να υφίσταται ακόμα και με την πλήρη διασύνδεση της Κρήτης στο ΕΣΜΗΕ μέχρι την απόσυρση όλων τα πετρελαϊκών μονάδων της ΔΕΗ που λειτουργούν στην Κρήτη. Παράλληλα όμως θεωρούμε εύλογη και την προσθήκη του κόστους των αποκλίσεων στα κόστη που ανακτούν οι Προμηθευτές που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη.
8. Επίσης, θεωρούμε ανεπαρκή τον υπολογισμό του εκ των προτέρων ποσοστού εκπροσώπησης σε μηνιαία βάση και προτείνουμε ο υπολογισμός αυτός -και η σχετική ενημέρωση των προμηθευτών- να γίνεται σε ημερήσια βάση, όπως συμβαίνει και στο ΔΣ.
9. Θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να έχει υπάρξει μια αναλυτικότερη παρουσίαση και προσομοίωση της προτεινόμενης υλοποίησης, με αποτελέσματα από την μελέτη που θα πραγματοποιηθεί για την υποστήριξη της προτεινόμενης λύσης, δεδομένου ότι δεν θα υπάρξει περίοδος δοκιμών dry-run. Είναι πολύ σημαντικό, όπως έχει αποδειχτεί και στο πρόσφατο παρελθόν, ότι ο επαρκής χρόνος dry-run δοκιμών και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους διασφαλίζει την ομαλή ενσωμάτωση μεγάλων αλλαγών στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού της χώρας. Διαφορετικά είναι δύσκολο να γίνει αποτίμηση της προτεινόμενης λύσης, με ενδεχόμενο

κίνδυνο να απαιτηθούν εκ των υστέρων στη φάση της κανονικής λειτουργίας διορθωτικές κινήσεις, όπως έχει άλλωστε συμβεί επανειλημμένα σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Με εκτίμηση

Γιώργος Στάμπος
Γενικός Διευθυντής